

БУРТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой,
БМАССР-эй Верховно Советэй
ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын
Городоной орган

Май
20
1942 он
СРЕДА
№ 118 (3930)
СЭН 15 МУНГЭН

СОЦМУРЫСӨӨН—ИЛАЛТЫН ТҮЛХЮУР МҮН

Бүгдтэй үедэ Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ туйлай аймагтар өхө мүдөөлөн ашигшан ба таньса ажаүйлэйл-бөрийд ба хара металлургия түрүүлүүлэй патристическэ халуун түрүмөөр өсөлжэ. Энэ хүсэтэ өгө ажаүйлэй үрүн үндэр дошын бүгдэ Советсэ Советэй ажаүйлэй бэршүүлгөө өөрчлөө үргэжэжэ, үүн зүрхэй дэмжэлгүүдэ олоно, сомоной согтойгоор суурилан гарана байна.

«1942 онноо немецко-фашистскэ сэрэгүүдэ өсөлжэ бут сохко ба советсэ газар дайдаа гитлеровскэ бузар зохиуулаа үрүмшэ жэд болохо явдалыг туйлаха!»— гэбэн Оборонин Арадай Комиссар нүхэр Сталийн приказе хүндэтгөөр ба шадаа хаа түрөөр дүүргэжэ ариун дэвдэн зорилгоо үргэжэжэ өгө Бүхэсоюзна мүрысөө болболажа үйлдэбэрин аян бүхэ шабаргууда дэмжэлэ олохо ба олохо байлалтаа ямар туйлаха байла!»

«Немецко-фашистскэ үсэл! үсэл хада манай ороной шэргөө бүхэ зүрхэй, тэрөөнэй айнаа мэлхэжүй агуу түрэдэр төсөөлжэ, тэрөөнэй түр бүрэн үндэр бүтээсэ ажаада нарын хангай шадаага дохуй болоо.

Манай героическэ туй хада ажаүйлэйга халуун хайнада эсэргөйтэ илалтыг эгсгэл түрүмөөр шэрэжэ, өгөө Бүхэсоюзна социалистическэ үрүмшэ дэлгэрүүлжэ байна. Энэ аларга мүрысөөдэ илан гаралалта Пүрэней Оборонин Комитетэй Улаан Тугууд баруундаа юм.

«Нүхэ Сталийн толгойлон байгаа Гүрэнэй Оборонин Комитетэй Улаан Тугуе гартаа бариха гашэ эрбүгдэйн алдар соло, ажаүйлэйн хүндэлэ олоно абаха абгай мүн» («Правда»). Манай республикын түрүү өхө ажүйлэйлгөөрн пролетариатууд Күнөөшэ комбайндарскай хандлагыг эгсгэл дэлгэрүүлжэ абаа. өөдөлгөө үргэжэжэ өгө олоно тугуудайга байла. Улс-Удын Мөчөөшөөкэ эсэргөйтэ дэлгэжэ Бүхэсоюзна мүрысөөдэ

өдөлгөйтэйгөө орошоо зуураа, пүрэней түрүмшэ 130 процент түрүмшэ, бүтээхөн пролетариат-гаа шабарыг өрдэ йаггаруула ба тэрэнайгөө өөрчлө үншэ 5 процент хүртэр ажаүйлэйга гэжэ мэтлэ бодото улаангуудыг бөөдэ даажэ абаа. Мүн Улаан-Удын гашэ ханай комбайн хэдэн тохойрой бэршүүлгөө өөрчлөө үргэжэжэ, 1942 оной хоёрдохи кварталда салхинт хаан 50 мянган түрүмшэ арбажа гэбэ.

Энэ бүхэ улаангууд болбо тон йаггаруула ба манай гитлеровскэ, албахаада ба инженерскэ техникискэ түрүмшэ үргэжэжэ йагад зорилгы үргэжэ дээрэ першэлэн харуула. Бүхэсоюзна мүрысөө дэлгэрүүлжэ туйлаха хандлагы зүрхөн хэлсэйн митигт дээрэ Механизаторскэ шэвэй эсэргөйтэ германискэ цехын мастер нүхэр Цыреншиллов нитэжэ мэдүүлжэ байна: «Би мүнөө 56 га-наа йагайб. Буураг толгойрой боло-бон дээрэй фронтдо ошхо ша-дахагүй болошье би ажаүйлэй фронт дээрэ өөрчлөө ариун хангай үргэжэ эрхлөөр дүүргэжэ!».

Советскэ патриотууд нитэжэ вохжингоо ширяныг харуула.

Мүн ханга, тариалантай үргэн талмай дээртүр тракторна бригадуудай Бүхэсоюзна социалистическэ практикой ажаүйлэй аялга шилэн дэлгэрлэ. Ордонгошөөсөө хангаарай өмгөтэй трактористуудай практикын энэ мүрысөөдэ манай республикын эрөөтэй өмгөтэй трактористуудай эрбүгдэйтэйгөө орошоно. Мухаршуберэй аймагай Октябрьска сомоной «Улаан Тугуе» колхоздо трактористна нүхэр Будаев нормоо түр алагуулуудайгүгөөр сар үрүмшэ 120—125 процент байн шанартайгаар дүүргэжэ. Гадаа нүхэр Будаев нелдэ сомоо 130 кг. гөржөн алма-хан байха юм. Манай республика дотор хабарай тарилга тузарна байлган энэ түрүмшэ түс мүрысөөе улам дэлгэжэ туйлай шухала.

Хаа хангалуу халуун охтойгоор бусалан дэлгэржэ байгаа Бүхэсоюзна мүрысөөнэй ошхо сооло ажаүйлэйгөөр ба хүсэ ажаүйлэйгөөр — гурбугуулан хабарай сөөг шажар шажаран, туйлай гвардеецүү—мянгаланай эрэгт улаангаар арбажахан да-бай.

Дайнай оршон байдал, дай-нигөө мүнөө явлыг хойшомонгүгөөр бүтээсэжэ зорилго энэвчнэ бигшэжэ арша.

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй аялгага түтэс тугуе улам дэлгэржэ үргэжэ!

Вожжингоо ширяныг хүсэ ша-дахага йагайлахагүй ажаүйлэйгөө үргэжэ!

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Немецка булимтарашадта эсэргүүсэн тэдэнэй тылда болоһон партизанска тэмсэлдэ шалгаран гараһан партизануудыг ордонууд ба медальнуудаар шагнаха тухай

Немецка булимтарашадта эсэргүүсэн тэдэнэй тылда болоһон партизанска тэмсэлдэ багтарашалга ба эрхлөг зориг багтарашалгай түдөө шагнала:

- ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНОУР**
1. Дьяченко Михаил Ивановиче
  2. Шамширов Манай Филипповиче
- УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНОУР**
1. Воронцов Дмитрий Егоровиче
  2. Захаров Яков Захаровиче
  3. Курьяков Григорий Степановиче
  4. Михайлов Роман Архиповиче
  5. Райцев Давид Федоровиче
  6. Старовойтов Владимир Васильевиче
  7. Шапов Степан Трофимовиче
  8. Ширин Ричард Владиславовиче
- УЛААН ОДНОНОЙ ОРДЕНОУР**
1. Купченко Михаил Ивановиче
  2. Карпович Иван Семёновиче
  3. Климович Ефим Федоровиче
  4. Миняченко Иван Федоровиче

СССР-эй (Верховно Советэй) түрүүлгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй сөсчөгтөр А. ГОРКИН.
Москва, Кремль,
1942 оной майн 15.

ВКП(б)-гэй Московскэ городской Комитетэй пленум

ВКП(б)-гэй Московскэ городскэ Комитетэй пленум майн 12-то болобо. ВКП(б)-гэй Московскэ областной ба городскэй комитетүүдэй секретарь нүхэр А. С. Щербаков «Московскэ партийднай организационн ээлжэтэ зорилго-нууд тухай» ахидхэ хэлэ.

Элдэжэнь болбол өсөгтэ ороно хамгаалтын дайнай үедэ Мос-ковскэ партийднай организационн хэлбэн хүдэлмэринүүдэй ашгууныг өдөлгөөнөөр дүүрээр москөөнскэ болшынүүдэй ээлжэтэ зорил-гонууд тухайда хөөржэ үргэжэ байна.

Московскэ партийднай организационн хамгаалтын дайнай үе оо нүхэр Сталийн түрүмшэ заабаринуудыг дүүсэхэдэ хэрэгтэ зорюудан хүдэлмэринүүдэ үндэржэ гэжэ төм-дөлгөөн шийлэхөөрнэ түс плен-ум абаа.

Московскэ партийднай организационн хамгаалтын дайнай үе оо нүхэр Сталийн түрүмшэ заабаринуудыг дүүсэхэдэ хэрэгтэ зорюудан хүдэлмэринүүдэ үндэржэ гэжэ төм-дөлгөөн шийлэхөөрнэ түс плен-ум абаа.

Немецко-фашистскэ эсэргөйтэ ажаүйлэйгөө үргэжэжэ, 1942 онноо немецко-фашистскэ сэрэгүүдэ өсөлжэ бут сохко ба советсэ газар дайдаа гитлеровскэ бузар зохиуулаа үрүмшэ жэд болчо-го явдалыг туйлаха!»— гэбэн дайшагыг прижазын. Майн пленумдэ манай Улаан Армия түрүмшэ байна. Нүхэр Сталийн энэ заабаринууд хааа Московскэ партийднай организационн ээлжэтэ зорилгоныгүдэ төмөрлөжэ үргэжэ.

ТАРЯАН АЖАЛТАЙ АЙМАГУУД, ТАРИЛГЫЕ ШАМДУУЛАГТЫ!

Эртын тарилгы дүүргээбди

Манай Ушөөтэй сомоной, Дор-жи Банзаровой нэрэмжэтэ эртель өнэ жэлэй дайшагыг хабарай тарилгыг сэрэгтэй төмшөөр абуулжа байна. Эхлэн тарилгадаа орошо-доо бижанар 10 ховонгой болвор оо эртын тарилгыг дүүргэжэ гэбэн зорилго табилан байгаабын.

Түүд манай волховойлд майн 3 хүртэр түрүмшэ өдоор 500 га шивеница ба ярица тарилга. Хаба-рай тарилгыг халуун хүдэлмэрин хаа соо волховингууд эршэтэй байнаар хүдэлмэрилжэ байна. Энэ үедэ нормоо дүүргэжүйгэ нэг-тэйгэ хүн байгаагүй, харин бул-тадаа бүтээсэ өгөгтэйгээр байн шанартайгаар түрүмшэрилжэ.

Илангата манай комсомольскэ эвсэ өөрчлөө үргэжэ бөөдүгэ-жэ, бүхэ волховингуудаа байн үндэр жэжэ харуула ажаүйлэ-жа яваа нэн.

Хойрдохи бригадын 1-дехи эвс-ноо даашаа Б. Самбуев ба түс эвснөгой членүүд-комсомольцууд Л. Додилова, С. Пыльков гэгшгэ өөдөлгөөн нормыг үдэр бүржэ 150 процент хүртэр эрхлэн ша-нартайгаар дүүргэжэ байгаа.

Мүнөө эртынгөө тарилгыг дүүр-гэжэ оройн тариалан ороод, өвс ба бусад культурануудыг тариала байнаби. Энэ үдэлмэ-ринэ мүн э 8—9 ховонгой турша соо дүүргэжын түдөө бүхэ ком-сомолонду үншэ зорилго табилга амаллана.

Н. РАБДАЕВ, Доржи Банзаро-вой / нэрэмжэтэ / колхозой комсорг.
ЭЭДЭ.

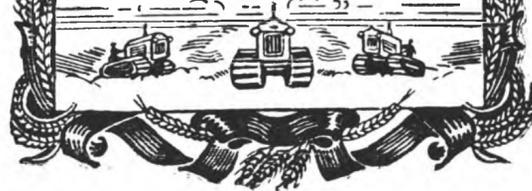
Эртын тарилга дүүргээшэд

ВКП(б)-гэй Задын айкомой ба аймгүйсэдкомой зууршалгаар Хүндэлэлий доскада башгэдэбэ:

1. Додо-Бургалтайн сомоной Во-рошиловой нэрэмжэтэ колхоз (туруу-лэшинь нүхэр Убзунов, парторгн нүхэр Борисов) ороотоо культурануудай хабарай тарилгыг (гречиха ба шара будаана бөшөн) богонихон болвор сөө эрчим ша-нартайгаар үндэржэжэ, 603 гектар тарилга.

2. Ушөөтэй сомоной Доржи Бан-заровой нэрэмжэтэ эртель (туруу-лэ-шинь нүхэр Галданов, эхин комсо-мольскэ организационн секретарь нү-хэр Рабдаев) орой хамта 735 гектар эр-тын тарилга хэбэн байна. Энэ колхозойн хабарай тарилгын хүдэлмэринэ тон эмхитэй-гээр абуулжа.

3. Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (туруу-лэшинь нү-хэр Чагдурова) ороотоо культурануудай эртын тарилгыг (гречиха ба шара будаана бөшөн) эрчим дээдэ шанартайгаар хэжэ дүүргэбэ.

Түрүү тракторна бригада

Ушөөтэй МТС-эй 13-дахы нө-гшөрөй бригада болбо МТС дото-роо түрүүдэ абаа. Тус брига-дын хамгаалтын өөдөлгөөн түрүмшэ хү-дэлмэриндэ орошоотой байнаар хамгаалал ашаар түрүү буури эсэлжэ шадаа.

Тус бригадын залуу тракто-ристүүд—комсомолонууд Самбу Цыбенов, П.-Дулма Шарамова, Дулмажан Батуева, Бутыя Бая-данова, Алексей Цыренов гэгшгэ өөдөлгөөнөө нормыг үдэр бүржэжэ үдүржэ дүүргэжэ.

Жэшөөхдөө, Самбу Цыбенов ба П.-Дулма Шарамова гэгшгэ өөдөлгөөнөө тарилга зуураа, эгшгэн түрүүшын үдэрнөө хойно нэгэ-тэйгэ нормоо дүүргэжүй гэжэ байгаагүй, харин колхозоо эр-гүржэн дүүргэжэ. Үдэртөө 13 га тарилга нормотой алд, 17—20 га тарилга байха юм.

Тус бригада нитэжэ МТС дото-роо түрүү буури эсэлэн, дам-жуултын Улаан Тугуе абаһан бай-на, Туйн абаһан Улаан тугуе ал-дахгүйн тугуеда үдэр бүржэ үн-дэр бүтээсэ туйлахын түдөө тракто-ристүүд барилгаа тэмсэлтэ.

Р. НИКОЛАЕВ.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРНОМЭЭМЭЙ ТҮТЭН МАЙН 15-ай МЭДЭЭН

Аймагуудай нэрэ	Ороотоо культурануудай эртын тарилгыг дүүргэжэ	Түрүүдэ хамгаалтын эрчим соо
Баргажанай	37.5	13.9
Бяцурын	44.8	12.8
Задын	55.3	7.5
Яруунын	60.2	17.3
Замгайын	50.2	10.4
Закамнай	80.1	12.5
Кабанжын	56.9	14.5
Баянхын	63.8	8.5
Мунгар-Шабаргай	56.4	18.4
Сэлэнгын	66.5	15.2
Тунхэной	57.8	16.8
Тарбагатайн	45.3	10.7
Эвснөгой	6.8	9.9
Хорингын	42.2	12.7
Баянгуын	25.9	—
Х-Байгалтай	19.2	19.2
Ахуйн	16.2	—
Прибайкальска	52.4	18.7
Хэнгэнын	45.0	14.0
Дүн хамта	53.1	12.9

Хүүлшын табан хонго соо та-рилгын хүдэлмэринэ темп болло үр-дийн хоёр табан хонго соохино оро-шоо бүрэн бага болһон байна гэбэл; республика дотор тарилгын түсэбай гүйсэхэл минд 12.9 про-цент нэмэбэ. (Урлахы табан хо-ног соо 13.1 процент нэмэлтэйгэ байгаа нэн).

Советскэ Информбюроһоо

Майн 16-ай үдэшин мэдээсэл

Майн 16-ай туршада Керченскэ халах арал дээрэ манай сэрэгүүд Керчь городой оршонго халуун шанта байдалуудыг хэбэ.

Харьковска нүгтэ манай сэрэгүүд дотоолотоо байдалуудыг хэжэ, амжаагайгаар уршанаа аабшаа зуураа профей булалжа, мүдүдтэйгэ пүлэжэ абаа. Нөгү үдэр-ройнгоо байлдаанда дайсан бол-бол байлдааны болоһон газар туншүүдэаа орхонһон байгаа.

Фронтын бусад участууд дээр ямарилыг шухала юмэ боло-гүй.

Майн 15-да 56 немецкэ самол-ет үгы хэлгэбэ. Манайхын 13 самолетоо гэгэжэ.

Баруун-Хойто фронтын нэгэ участтэ дээрэ манай частнууд дайсаанда табаралгалтэй сохилго-нуудыг хэжэ, тэгшээрэй амшын күрэн ба тохилгыг үгы хэлэ. Дайшалгыг абуулгануудайга 10 үдэр соо 20 немецкэ ДЗОТ, та-балжа, 42 пулемет ба 33 артил-лерийскэ ба мномонетоо батарай үгы хэбэ. Манай бооцида дайса-наа 102 пулемет, 4 эхэ буу, 3 радиостанци ба бусад профей бу-лааг абаа.

Калининскэ фронтын нэгэ уч-асттэ дээрэ манай частнууд болбо-дон дээрэ 21 немецкэ транспорт-наа самолет газардан бутгаа гэжэ мэдээсэлэн бйшаа. Ахалаша гэжэ-тэянтэ Баргяна ба ахалаша гэ-й

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй ТОГТООЛ

Улаан Армиин дээдэ начальствующи состава сэрэгэй нэрээрэгэнүүдэ олгохо тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тогтоохон: СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1940 оной майн 7-ой Указаар тогтоогдохон сэрэгэй нэрээрэгэнүүдэ Улаан Армиин дээдэ начальствующи составай дээрэ дурьдлаһан ноуруулаа олгохо:

- ИНТЕНДАНТСКА АЛ-АНАЙ ГЕНЕРАЛ-ЛЕИТЕНАНТЫН** нэрээрэгэе
- Лагунов Феофан Николаевиче
ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрээрэгэе
Анисимов Петр Николаевиче
Волков Михаил Васильевиче
Давидовский Иван Елизаровиче
Дашовский Яков Сергеевиче
Ильин Александр Михайловиче
Казанкин Александр Федоровиче
Лашов Афанасий Васильевиче
Малинин Алексей Ивановиче
Пичугин Николай Андреевиче
Разувалов Владимир Николаевиче
Рогинский Сергей Вильгельмовиче
Рослов Иван Павловиче
Чанчибадзе Парфирий Георгие-виче.
- АРТИЛЛЕРИИН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ** нэрээрэгэе
Дмитриев Василий Поликарповиче
Неделин Митрофан Ивановиче.
- ТАНКОВА СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ** нэрээрэгэе
Алексеев Василий Михайловиче
Новинов Николай Александровиче
Радкевич Николай Николаевиче
Шамшин Александр Александро-виче.
- Янин Иван Осиповиче.
- ХЭЛХЭЭ ХОЛБООЧОЙ СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ** нэрээрэгэе
Лагодюк Яков Осиповиче
- ИНТЕНДАНТСКА АЛ-АНАЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ** нэрээрэгэе
Томилкин Петр Васильевиче.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлгшэ И СТАЛИН.
СССР-эй Советснөгой хэргүүдэ эрхлэгшэ Я. ЧАДАЕВ.
Москва, Кремль,
1942 оной майн 13.

